ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 14.2.2020
COM(2020) 56 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 691/2011 σχετικά με τους ευρωπαϊκούς περιβαλλοντικούς οικονομικούς λογαριασμούς

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 691/2011 σχετικά με τους ευρωπαϊκούς περιβαλλοντικούς οικονομικούς λογαριασμούς

(1) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 691/2011 σχετικά με τους ευρωπαϊκούς περιβαλλοντικούς οικονομικούς λογαριασμούς[1] (ο κανονισμός) θέσπισε κοινό πλαίσιο για τη συλλογή, την κατάρτιση, τη διαβίβαση και την αξιολόγηση των ευρωπαϊκών περιβαλλοντικών οικονομικών λογαριασμών. Το άρθρο 10 του κανονισμού ορίζει τα ακόλουθα:

> *Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013 και στη συνέχεια ανά τριετία, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Με την εν λόγω έκθεση αξιολογούνται συγκεκριμένα η ποιότητα των διαβιβασμένων στοιχείων, οι μέθοδοι συλλογής στοιχείων, η διοικητική επιβάρυνση των κρατών μελών και των αντίστοιχων μονάδων, καθώς και η σκοπιμότητα και η αποτελεσματικότητα των εν λόγω στατιστικών.*

Η παρούσα είναι η τρίτη έκθεση που εκπληρώνει την εν λόγω υποχρέωση. Οι προηγούμενες εκθέσεις δημοσιεύθηκαν το 2016[2] και το 2013[3]. Η παρούσα έκθεση εφαρμογής καλύπτει τα έτη από το 2016 έως το 2018.

(2) ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία ανανεώνει τη δέσμευση της Επιτροπής για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των προκλήσεων που σχετίζονται με το περιβάλλον[4]. Η Επιτροπή δεσμεύεται να θέσει την ΕΕ σε μια νέα σταθερή πορεία βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς και παράλληλα να προστατεύσει και να ενισχύσει το φυσικό κεφάλαιο της ΕΕ. Οι στόχοι της ΕΕ στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας είναι:

- η αύξηση του επιπέδου φιλοδοξίας της ΕΕ για την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050·
- ο εφοδιασμός με καθαρή ενέργεια·
- η επίτευξη κυκλικής οικονομίας·
- η οικοδόμηση με αποδοτικό τρόπο ως προς την κατανάλωση ενέργειας και πόρων·
- η επίτευξη μηδενικής ρύπανσης για ένα περιβάλλον απαλλαγμένο από τοξικές ουσίες·

[1] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:02011R0691-20140616

[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1478531808092&uri=CELEX:52016DC0663

[3] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:52013DC0864

[4] https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

- η διατήρηση και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας·
- η διασφάλιση ενός βιώσιμου και υγιεινού συστήματος τροφίμων·
- η προαγωγή της βιώσιμης και έξυπνης κινητικότητας.

Η διασφάλιση «δίκαιης μετάβασης» προς την κλιματική ουδετερότητα και η χρηματοδότηση της μετάβασης αποτελούν βασικά στοιχεία που πρέπει να ενσωματωθούν σε όλες τις πολιτικές. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της στρατηγικής της Επιτροπής για την υλοποίηση του θεματολογίου για το 2030 και των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

Οι περιβαλλοντικοί οικονομικοί λογαριασμοί, ή περιβαλλοντικοί λογαριασμοί για συντομία, είναι ένα ισχυρό πλαίσιο πληροφοριών για πολλαπλούς σκοπούς που καλύπτει τις πτυχές βιωσιμότητας της οικονομικής μας συμπεριφοράς. Στα καθιερωμένα οικονομικά στατιστικά στοιχεία, όπως οι εθνικοί λογαριασμοί, στους οποίους βασίζεται το ΑΕΠ, δεν λαμβάνονται υπόψη οι περιβαλλοντικές πτυχές της παραγωγής, της κατανάλωσης, των επενδύσεων ή της χρηματοδότησης. Οι περιβαλλοντικοί λογαριασμοί καθιστούν δυνατή την ενσωμάτωση οικονομικών και περιβαλλοντικών πτυχών για μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα.

Η *ενσωμάτωση* αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό των περιβαλλοντικών λογαριασμών. Αφορά τόσο την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών και οικονομικών πτυχών όσο και την ενσωμάτωση σε ένα συνεκτικό οικονομικό λογιστικό σύστημα μιας σειράς βασικών θεματικών περιβαλλοντικών πτυχών, όπως i) η ενέργεια, η φορολογία και οι εκπομπές αερίων ρύπων· ii) οι εξορύξεις υλικών και τα απόβλητα· και iii) οι δημόσιες και επιχειρηματικές δαπάνες και επενδύσεις. Η ενσωμάτωση αυτή επιτρέπει την ανάπτυξη συνεκτικών συνόλων δεικτών και βοηθά στον εντοπισμό πιθανών συνεργειών και συμψηφισμών μεταξύ τομεακών πολιτικών. Οι περιβαλλοντικοί λογαριασμοί διευκολύνουν τις διαδικασίες αυτές για τους ακόλουθους λόγους.

- Παράγουν συνεκτικά σύνολα δεικτών που συνδέονται μεταξύ τους μέσα σε ένα ολοκληρωμένο και συνεπές οικονομικό και περιβαλλοντικό πλαίσιο. Αντιστοίχως, οι λογαριασμοί μπορούν να χρησιμεύσουν σε πλαίσια αξιολόγησης που αφορούν τις βασικές συνιστώσες του φυσικού κεφαλαίου (αέρας, νερό, γη και βιοποικιλότητα) και να εξυπηρετήσουν πολυδιάστατα, οριζόντια θέματα, όπως είναι η πορεία προς την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης και η κυκλική οικονομία.
- Παρέχουν μια δομή και ενισχύουν τις δυνατότητες ανάλυσης. Οι πληροφορίες οργανώνονται με σκοπό την αξιοποίηση συνεργειών μεταξύ των επιμέρους θεματικών τομέων. Αυτό καθιστά δυνατή τη πραγματοποίηση αναλύσεων κόστους/αποτελεσματικότητας, την κατάρτιση μοντέλων σεναρίων και προβλέψεων. Οι λογαριασμοί καθιστούν δυνατή την κατανομή των εκπομπών ή της χρήσης φυσικών πόρων στις εισαγωγές, τις εξαγωγές, την κατανάλωση και τις επενδύσεις, καθώς και τον υπολογισμό δεικτών που αφορούν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα μέσω της χρήσης τεχνικών εισροών-εκροών. Άλλες εφαρμογές περιλαμβάνουν τη μέτρηση της συμβολής των φυσικών πόρων και της ενέργειας στην οικονομική μεγέθυνση (λογιστική της μεγέθυνσης, ανάλυση προσδιοριστικών παραγόντων).

Η λογιστική προσέγγιση είναι χρήσιμη διότι διευκολύνει την παραγωγή πληροφοριών υψηλής ποιότητας (π.χ. με την ενσωμάτωση βασικών στοιχείων και τον συνδυασμό τους για την εξαγωγή αξιόπιστων εκτιμήσεων) καθώς και την επαναχρησιμοποίηση διαθέσιμων στοιχείων ώστε να περιορίζεται η διοικητική επιβάρυνση επιχειρήσεων και πολιτών.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι *ευρωπαϊκοί* περιβαλλοντικοί λογαριασμοί στηρίζουν την υπερεθνική διάσταση των περιβαλλοντικών ζητημάτων και παρέχουν συστηματική προσέγγιση και κάλυψη όλων των κρατών μελών και των περιβαλλοντικών θεμάτων καθιστώντας δυνατή την αξιολόγηση και τη σύγκριση πολιτικών μεταξύ των κρατών μελών.

Οι ευρωπαϊκοί περιβαλλοντικοί λογαριασμοί βασίζονται στο διεθνές πρότυπο του συστήματος περιβαλλοντικών οικονομικών λογαριασμών 2012 – κεντρικό πλαίσιο (SEEA CF)[5]. Το πρότυπο αυτό δημιουργήθηκε και τέθηκε υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Eurostat), του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών, του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και του ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας.

Ο κανονισμός θεσπίζει τους ευρωπαϊκούς περιβαλλοντικούς οικονομικούς λογαριασμούς. Ο κανονισμός παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ[6]. Διαρθρώνει τους λογαριασμούς σε ενότητες, δημιουργώντας αρχικά τρεις ενότητες (τα παραρτήματα I έως III του κανονισμού), ως εξής:

- **Λογαριασμοί εκπομπών αερίων ρύπων** οι εκπομπές στην ατμόσφαιρα έξι αερίων του θερμοκηπίου (μεταξύ άλλων CO_2 και CO_2 από βιομάζα που χρησιμοποιείται ως καύσιμο) και επτά ατμοσφαιρικών ρύπων (μεταξύ άλλων αμμωνίας και σωματιδίων λεπτόκοκκης σκόνης), με ταξινόμηση η οποία καλύπτει 64 κλάδους που παράγουν εκπομπές καθώς και τα νοικοκυριά.
- **Περιβαλλοντικοί φόροι ανά οικονομική δραστηριότητα**: περιβαλλοντικοί φόροι για τέσσερις ευρείες ομάδες: ενέργεια, μεταφορές, ρύπανση και χρήση πόρων, με ταξινόμηση που καλύπτει 64 κλάδους που καταβάλλουν φόρους καθώς επίσης τα νοικοκυριά και τους μη μόνιμους κατοίκους.
- **Λογαριασμοί ροής υλικών στο σύνολο της οικονομίας**: οι ποσότητες των υλικών εισροών στην οικονομία, η συσσώρευση υλικών στην οικονομία και οι εκροές σε άλλες οικονομίες ή στο περιβάλλον.

Από το 2013, υφίσταται υποχρέωση υποβολής στοιχείων στην Επιτροπή (Eurostat) βάσει των παραρτημάτων I έως III.

Το 2014 προστέθηκαν τρεις επιπλέον ενότητες (παραρτήματα IV έως VI)[7], ως εξής:

- **Λογαριασμοί δαπανών περιβαλλοντικής προστασίας**: δαπάνες των οικονομικών μονάδων για σκοπούς προστασίας του περιβάλλοντος.
- **Λογαριασμοί του τομέα περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών:** παραγωγή, προστιθέμενη αξία και εξαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών που έχουν σχεδιαστεί και

5 http://unstats.un.org/unsd/envaccounting/seea.asp

6 Καλύπτει τη Νορβηγία και την Ισλανδία. Στο Λιχτενστάιν έχει χορηγηθεί πλήρης παρέκκλιση. Από τον Δεκέμβριο του 2019, ο κανονισμός περιλαμβάνεται στη διμερή στατιστική συμφωνία Ελβετίας–Ευρωπαϊκής Ένωσης.

7 Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 538/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 691/2011 σχετικά με τους ευρωπαϊκούς περιβαλλοντικούς οικονομικούς λογαριασμούς.

παραχθεί ειδικά για την προστασία του περιβάλλοντος ή τη διαχείριση των πόρων. Αναφέρεται επίσης η απασχόληση που συνδέεται με τις δραστηριότητες αυτές.

- **Λογαριασμοί φυσικής ροής ενέργειας**: ροή της ενέργειας από το περιβάλλον στην οικονομία (εξόρυξη φυσικών πόρων), εντός της οικονομίας (μεταποίηση και χρήση των ενεργειακών προϊόντων) και από την οικονομία στο περιβάλλον (απόρριψη καταλοίπων ενέργειας).

Από το 2017, υφίσταται υποχρέωση υποβολής στοιχείων στην Επιτροπή (Eurostat) βάσει των παραρτημάτων IV έως VI.

Τον Οκτώβριο του 2019 το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο δημοσίευσε την ειδική έκθεση αριθ. 16/2019 σχετικά με τους ευρωπαϊκούς περιβαλλοντικούς οικονομικούς λογαριασμούς[8]. Το Ελεγκτικό Συνέδριο έλεγξε κατά πόσον η Επιτροπή ανέπτυξε, διαχειρίζεται και χρησιμοποιεί με ορθό τρόπο τους περιβαλλοντικούς λογαριασμούς. Το Ελεγκτικό Συνέδριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι περιβαλλοντικοί λογαριασμοί αποτελούν σημαντική πηγή δεδομένων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση περιβαλλοντικών πολιτικών, όπως το 7ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον, και της προόδου προς την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Το Ελεγκτικό Συνέδριο προχώρησε σε τρεις συστάσεις σχετικά με i) το στρατηγικό πλαίσιο για τους περιβαλλοντικούς λογαριασμούς, ii) τη χρησιμότητα για τη χάραξη πολιτικής και iii) την έγκαιρη υποβολή των δεδομένων. Παρότι ορισμένες από τις συστάσεις συμπίπτουν με δραστηριότητες της Επιτροπής (Eurostat) και των κρατών μελών που βρίσκονται σε εξέλιξη, η έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου απαιτεί περαιτέρω έργο.

(3) ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Δεν υπήρξαν νέες νομικές πράξεις σχετιζόμενες με τον κανονισμό μετά την τελευταία έκθεση εφαρμογής του 2016.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ

Οι περιβαλλοντικοί οικονομικοί λογαριασμοί γενικά δεν απαιτούν συλλογή νέων στοιχείων. Αντ' αυτού χρησιμοποιούν κυρίως υφιστάμενα στοιχεία τα οποία έχουν ήδη στη διάθεσή τους οι εθνικές αρχές και τα οποία συμπληρώνονται με συμπληρωματικές εκτιμήσεις εάν χρειάζεται. Αυτό συμβαίνει διότι συγκεντρώνουν στοιχεία από ευρύ φάσμα πηγών, π.χ. από τις υποκείμενες στατιστικές για την ενέργεια, τις μεταφορές, τη γεωργία, τις δημόσιες δαπάνες και τη φορολογία, καθώς και από ορισμένες άλλες μη στατιστικές πηγές, πέραν των στοιχείων των εθνικών λογαριασμών.

Για την εκπλήρωση των απαιτήσεων συλλογής στοιχείων που ορίζει ο κανονισμός, τα κράτη μέλη μπορούν να προσαρμόζουν τα υφιστάμενα στοιχεία ευθυγραμμίζοντάς τα με τις έννοιες που χρησιμοποιούνται στο SEEA CF. Αυτό ενδέχεται να απαιτεί συγκεκριμένες εργασίες από τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες των κρατών μελών. Το γεγονός ότι οι περιβαλλοντικοί οικονομικοί λογαριασμοί επαναχρησιμοποιούν υφιστάμενα στοιχεία σημαίνει ότι η πρόσθετη επιβάρυνση απάντησης για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά είναι πολύ μικρή, υπό την προϋπόθεση ότι οι πηγές των στοιχείων διατηρούνται. Οι χώρες μπορούν επίσης να επιλέξουν να οργανώσουν ειδικές

[8] https://www.eca.europa.eu/el/Pages/DocItem.aspx?did=51214

διαδικασίες συλλογής στοιχείων για τους σκοπούς των περιβαλλοντικών οικονομικών λογαριασμών, οι οποίες θα συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας των στοιχείων. Ένα παράδειγμα τέτοιας διαδικασίας είναι οι λογαριασμοί του τομέα περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών (παράρτημα V του κανονισμού), για τους οποίους ορισμένες χώρες οργάνωσαν ειδικές έρευνες για τη συμπλήρωση των άλλων πηγών στοιχείων που διέθεταν. Οι έρευνες αυτές έχουν ετήσια ή πολυετή περιοδικότητα και η επιβάρυνση των επιχειρήσεων είναι συχνά μικρή.

Οι εργασίες που απαιτούνται για την παραγωγή των λογαριασμών εκτελούνται ως επί το πλείστον από τις εθνικές αρχές (συνήθως τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες) και περιλαμβάνουν την επεξεργασία υφιστάμενων στοιχείων και τη βελτίωση των δυνατοτήτων ανάλυσής τους. Ο μέσος αριθμός των μελών προσωπικού που απαιτείται για την κατάρτιση των λογαριασμών σε κάθε εθνική αρχή εκτιμάται σε τέσσερα έως έξι ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης για τα έξι παραρτήματα του κανονισμού. Υφίστανται διαφορές μεταξύ των κρατών μελών λόγω των αντίστοιχων συνθηκών, της ύπαρξης/έκτασης πηγών στοιχείων, κ.λπ. Οι λογαριασμοί προσθέτουν σημαντική αξία στα βασικά στοιχεία και αυξάνουν τις δυνατότητες ανάλυσης αλληλεπιδράσεων μεταξύ των θεμάτων των παραρτημάτων, π.χ. εκπομπές αερίων ρύπων και χρήση ενέργειας. Κάποιες εθνικές αρχές χρησιμοποίησαν πιλοτικές έρευνες (συγχρηματοδοτούμενες από την Επιτροπή) για την κατάρτιση των μεθόδων επεξεργασίας και ανάλυσης των στοιχείων.

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Οι ενότητες που ορίζονται στον κανονισμό υποβλήθηκαν σε δοκιμές και πιλοτική εφαρμογή προτού η Επιτροπή προτείνει ένα νομικό πλαίσιο, ώστε να εξασφαλιστεί η σκοπιμότητά τους (βλ. κατωτέρω). Οι δοκιμές πραγματοποιήθηκαν σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, ώστε να αξιοποιηθεί η εμπειρογνωσία τους και να εξασφαλιστεί κοινή αντίληψη της σκοπιμότητας των ενοτήτων. Επί του παρόντος βρίσκονται σε εξέλιξη πιλοτικές έρευνες για τη δυνητική δημιουργία νέων ενοτήτων.

Η αποτελεσματικότητα των περιβαλλοντικών οικονομικών λογαριασμών εξαρτάται από δύο παράγοντες: πρώτον, με ποιον τρόπο μπορούν να αναδιοργανωθούν οι διαθέσιμες πληροφορίες σε ένα κοινό πλαίσιο· και δεύτερον, με ποιον τρόπο και σε ποιον βαθμό χρησιμοποιούνται οι λογαριασμοί.

Όσον αφορά το πρώτο σημείο, οι λογαριασμοί εκπομπών αερίων ρύπων (παράρτημα I του κανονισμού) παρέχουν ένα παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο έχουν αναδιοργανωθεί υπάρχουσες πληροφορίες. Οι λογαριασμοί εκπομπών αερίων ρύπων χρησιμοποιούν πληροφορίες οι οποίες έχουν ήδη συγκεντρωθεί για τις απογραφές εκπομπών αερίων ρύπων που απαιτούνται για την υποβολή εκθέσεων δυνάμει της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος (UNFCCC) και της σύμβασης της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη σχετικά με τη διαμεθοριακή ρύπανση της ατμόσφαιρας σε μεγάλη απόσταση (CLRTAP). Στη συνέχεια, στα στοιχεία προστίθενται περαιτέρω πληροφορίες, ώστε να ευθυγραμμιστούν με τις ταξινομήσεις και τις έννοιες που χρησιμοποιούνται στους εθνικούς λογαριασμούς. Οι λογαριασμοί εκπομπών αερίων ρύπων μπορούν να συνδυαστούν με τους πίνακες εισροών-εκροών για την παραγωγή των περιβαλλοντικών αποτυπωμάτων. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε συνδυασμό με εθνικούς λογαριασμούς για τον υπολογισμό της συμβολής του περιβάλλοντος στην οικονομική μεγέθυνση (ανάλυση αποσύνθεσης).

Οι λογαριασμοί εκπομπών αερίων ρύπων μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν σε συνδυασμό με περιβαλλοντικούς λογαριασμούς για άλλους τομείς, όπως η ενέργεια ή οι περιβαλλοντικοί φόροι. Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε πλαίσια αιτιώδους σύνδεσης για την περιγραφή και την ανάλυση της αλληλεπίδρασης μεταξύ της κοινωνίας και του περιβάλλοντος, όπως το πλαίσιο «Κινητήριες δυνάμεις, πιέσεις, κατάσταση, επιπτώσεις και αποκρίσεις» που έχει εγκριθεί από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος.

Όσον αφορά το δεύτερο σημείο, οι περιβαλλοντικοί λογαριασμοί αποτελούν τη βάση του 7ου προγράμματος δράσης της ΕΕ για το περιβάλλον έως το 2020 «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας»[9]. Οι περιβαλλοντικοί οικονομικοί λογαριασμοί χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση της προόδου όσον αφορά την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης στο πλαίσιο της ΕΕ[10]. Οι περιβαλλοντικοί λογαριασμοί χρησιμοποιούνται επίσης για τη μέτρηση της προόδου των ενωσιακών πολιτικών όσον αφορά την κυκλική οικονομία, καθώς οι δείκτες που βασίζονται στους περιβαλλοντικούς λογαριασμούς αποτελούν μέρος του ενωσιακού πλαισίου παρακολούθησης για την κυκλική οικονομία[11]. Οι περιβαλλοντικοί φόροι (παράρτημα ΙΙ του κανονισμού) χρησιμοποιούνται σε μελέτες σχετικά με την περιβαλλοντική φορολογική μεταρρύθμιση[12].

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΗΚΑΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΚΘΕΣΗ

Ο κανονισμός απαιτεί από τα κράτη μέλη, καθώς και από τις χώρες του ΕΟΧ, να υποβάλλουν στοιχεία στη Eurostat[13]. Η Ελβετία, καθώς και ορισμένες υποψήφιες και δυνάμει υποψήφιες για προσχώρηση στην ΕΕ χώρες υποβάλλουν επίσης ορισμένα στοιχεία σε εθελοντική βάση. Η παρούσα έκθεση εφαρμογής επικεντρώνεται στην πρώτη ομάδα χωρών (ΕΕ/ΕΟΧ). Η Eurostat επικυρώνει τα στοιχεία που λαμβάνει και τα θέτει στη διάθεση του κοινού στον ιστότοπό της[14], μαζί με τεχνικές εξηγήσεις (μεταδεδομένα) και ένα ειδικό τμήμα[15] με το ιστορικό.

Η μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών υποβάλλουν συστηματικά πλήρη σύνολα δεδομένων τηρώντας τις προθεσμίες που ορίζονται στον κανονισμό. Μικρός αριθμός κρατών μελών σημείωσε καθυστέρηση, συνήθως λίγων ημερών, στην υποβολή των στοιχείων· μόνο ένα κράτος μέλος σημείωσε μεγαλύτερη καθυστέρηση. Οι καθυστερήσεις αυτές δεν είχαν πρακτικό αντίκτυπο στην επεξεργασία ή τη διάδοση των στοιχείων.

Έχουν προσδιοριστεί ορισμένοι τομείς και ορισμένα στοιχεία για τα οποία οι χώρες δυσκολεύονται να εξασφαλίσουν δεδομένα καλής ποιότητας. Η Επιτροπή (Eurostat) συνεχίζει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη προκειμένου να επιλύσει ζητήματα σε τεχνικό επίπεδο. Μέχρι να επιλυθούν πλήρως τα ζητήματα των εν λόγω τομέων και προκειμένου να ελαχιστοποιήσει την απώλεια πληροφοριών για τους χρήστες λόγω των ελλιπών

9 http://ec.europa.eu/environment/action-programme/

10 https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/KS-01-18-656. Παραδείγματα δεικτών που βασίζονται σε περιβαλλοντικούς λογαριασμούς είναι: η «παραγωγικότητα των πόρων», το «ποσοστό κυκλικής χρήσης υλικών» και το «μερίδιο των περιβαλλοντικών φόρων στα συνολικά φορολογικά έσοδα».

11 https://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/indicators/monitoring-framework. Ένα παράδειγμα δείκτη που βασίζεται σε περιβαλλοντικούς λογαριασμούς είναι το «ποσοστό κυκλικής χρήσης υλικών».

12 https://ec.europa.eu/environment/integration/green_semester/index_en.htm

13 Για τις τρεις νέες ενότητες, η Ισπανία, η Γαλλία, η Ιταλία και η Κύπρος επωφελήθηκαν από παρεκκλίσεις με βάση την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/335 της Επιτροπής, της 7ης Μαρτίου 2016, για τη χορήγηση παρεκκλίσεων από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 691/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους ευρωπαϊκούς περιβαλλοντικούς οικονομικούς λογαριασμούς όσον αφορά την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία και την Κύπρο (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.062.01.0018.01.ELL).

Επιπλέον, ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 691/2011 παράρτημα IV τμήμα 5.1 χορηγεί παρέκκλιση γι' αυτούς τους κωδικούς NACE για τους οποίους τα κράτη μέλη δεν χρειάζεται να παράσχουν στοιχεία βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 295/2008 για τις στατιστικές διάρθρωσης των επιχειρήσεων.

Στην Ισλανδία έχει χορηγηθεί προσωρινή παρέκκλιση για την υποβολή των στοιχείων των παραρτημάτων IV έως VI έως το 2019, όπως διευκρινίζεται στην απόφαση της Εποπτεύουσας Αρχής της ΕΖΕΣ της 20ής Οκτωβρίου 2015. Στο Λιχτενστάιν έχει χορηγηθεί πλήρης παρέκκλιση από τον κανονισμό 691/2011, όπως διευκρινίζεται στην απόφαση της Μεικτής Επιτροπής του ΕΟΧ αριθ. 98/2012, της 30ής Απριλίου 2012, για τροποποίηση του παραρτήματος XXI (Στατιστικές) της συμφωνίας για τον ΕΟΧ (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:22012D0098&from=EL).

14 https://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/data/database

15 http://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/overview

υποβληθέντων στοιχείων, η Επιτροπή (Eurostat) κάλυψε τα κενά στα στοιχεία που υπέβαλαν τα κράτη μέλη και υπολόγισε συγκεντρωτικά στοιχεία για την ΕΕ.

Οι δραστηριότητες που αναλήφθηκαν την περίοδο 2016 έως 2018 για τη βελτίωση της ποιότητας των στοιχείων περιλαμβάνουν τα ακόλουθα.

Όσον αφορά τους λογαριασμούς που υποβλήθηκαν μετά το 2013, και για τους οποίους υπάρχει μεγαλύτερη πείρα, η προηγούμενη έκθεση εφαρμογής έχει ήδη προσδιορίσει συγκεκριμένους τομείς και στοιχεία για τα οποία οι χώρες δυσκολεύονται να εξασφαλίσουν στοιχεία καλής ποιότητας. Τα ζητήματα που αναφέρονται στην προηγούμενη έκθεση εφαρμογής έχουν πλέον επιλυθεί ή βρίσκονται σε στάδιο επίλυσης, όπως περιγράφεται κατωτέρω.

- Τα ζητήματα που επιλύθηκαν είναι, για το παράρτημα I (λογαριασμοί εκπομπών αερίων ρύπων): η κάλυψη των εκπομπών φθοριούχων αερίων. Για το παράρτημα III (λογαριασμοί ροής υλικών στο σύνολο της οικονομίας): i) οι εκτιμήσεις για τα υπολείμματα καλλιεργειών, τις κτηνοτροφικές καλλιέργειες και τη βιομάζα βοσκής, καθώς και την εξαγωγή άμμου και αμμοχάλικου (με καθοδήγηση και προτεινόμενες λύσεις στο νέο εγχειρίδιο της Eurostat[16] που δημοσιεύθηκε το 2018 και τις νέες διαθέσιμες στατιστικές της Eurostat για την παραγωγή των καλλιεργειών)· ii) η προσαρμογή στην αρχή της μόνιμης κατοικίας για όλη την ΕΕ.

- Τα ζητήματα που βρίσκονται σε στάδιο επίλυσης είναι, για το παράρτημα I: η σύγκριση των στοιχείων με τις εκτιμήσεις που παράγονται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων στο πλαίσιο των UNFCCC και CLRTAP (υπό προετοιμασία λύση που προβλέπει τη χρήση διεθνών βάσεων δεδομένων για τις αεροπορικές μεταφορές επιβατών και τις οδικές μεταφορές με φορτηγά). Για το παράρτημα II (περιβαλλοντικοί φόροι ανά οικονομική δραστηριότητα): i) η κατανομή φορολογικών εσόδων σε μη μόνιμους κατοίκους έχει βελτιωθεί σημαντικά, καθώς σχεδόν το 70 % των χωρών υποβάλλουν πλέον πλήρη στοιχεία σχετικά με αυτήν την πτυχή· ii) οι περιπτώσεις μη κατάλληλων διοικητικών βασικών στοιχείων έχουν πλέον περιοριστεί, ως αποτέλεσμα αναθεωρήσεων των μακροοικονομικών στατιστικών.

Πέραν της αντιμετώπισης των ανωτέρω ζητημάτων, μετά την έκθεση εφαρμογής του 2016 η ποιότητα των στοιχείων για τα παραρτήματα I έως III κατοχυρώθηκε με i) την παραγωγή πιο μακροχρόνιων χρονολογικών σειρών· ii) την κάλυψη κενών στα στοιχεία· iii) τη βελτίωση της συνέπειας· iv) τη βελτίωση των διαδικασιών επαλήθευσης και διάδοσης· και v) την αύξηση της εθελοντικής υποβολής πρόσθετων μεταβλητών και ταξινομήσεων, πέραν των όσων απαιτούνται από τον κανονισμό. Επιπλέον, τα στοιχεία διαδίδονται ταχύτερα χάρη στις ειδικές πρώιμες εκτιμήσεις βάσει μοντέλων από τη Eurostat και στην ταχύτερη υποβολή από τα κράτη μέλη.

Όσον αφορά τα παραρτήματα IV έως VI (αντιστοίχως: λογαριασμοί δαπανών περιβαλλοντικής προστασίας, λογαριασμοί του τομέα περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών και λογαριασμοί φυσικής ροής ενέργειας), οι δραστηριότητες της περιόδου 2016-2017 έως την πρώτη προθεσμία υποβολής εκθέσεων στα τέλη του 2017 περιλάμβαναν προπαρασκευαστικές εργασίες για την πρώτη υποχρεωτική συλλογή στοιχείων, μεταξύ άλλων i) ετήσιες εθελοντικές συλλογές στοιχείων· ii) καθοδήγηση από την Επιτροπή (Eurostat)· iii) παραγωγή εγχειριδίων· και iv) παροχή εργαλείων

[16] https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-18-006

κατάρτισης λογαριασμών και επιμόρφωσης. Από το 2018 η επιμόρφωση συνεχίστηκε και οι εργασίες επικεντρώθηκαν στην υποβολή παρατηρήσεων στα κράτη μέλη σχετικά με την ποιότητα των υποβληθέντων στοιχείων. Ομάδες εμπειρογνωμόνων («ειδικές ομάδες») αναπτύσσουν λύσεις για δύο μεθοδολογικά ζητήματα: i) την κατανομή των εκπομπών από τις οδικές μεταφορές στην ταξινόμηση NACE (αφορά κυρίως τα παραρτήματα I και VI) και ii) την επικαιροποίηση της ταξινόμησης των περιβαλλοντικών οικονομικών δραστηριοτήτων (αφορά τα παραρτήματα IV και V).

Γενικά, η ποιότητα των στοιχείων για τα παραρτήματα I έως VI βελτιώθηκε κατά την περίοδο 2016-2018. Τα στατιστικά στοιχεία που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη για τα παραρτήματα I έως III κατ' εφαρμογή του κανονισμού είναι υψηλής ποιότητας. Τα στοιχεία για τα παραρτήματα IV έως VI παρουσιάζουν χαμηλότερο επίπεδο ωριμότητας, διότι η υποχρέωση υποβολής εκθέσεων ξεκίνησε μόλις το 2017, δηλαδή έως τότε υπήρξαν μόνο δύο γύροι συλλογής στοιχείων. Επιπλέον, τα παραρτήματα IV και V είναι πιο σύνθετα από τα υπόλοιπα και απαιτούν άλλες κατηγορίες βασικών στοιχείων. Η Επιτροπή αναμένει ότι η ποιότητα των στοιχείων που αφορούν τα παραρτήματα IV έως VI θα βελτιωθεί τα επόμενα έτη. Υπάρχουν ακόμη τομείς οι οποίοι χρειάζονται βελτίωση. Η Επιτροπή (Eurostat) συνεχίζει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη προκειμένου να επιλύσει ζητήματα σε τεχνικό επίπεδο. Ορισμένα μέτρα είτε βρίσκονται σε στάδιο υλοποίησης είτε έχουν προγραμματιστεί με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας (βλ. επόμενο τμήμα).

(4) ΜΕΤΡΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Στο παρόν τμήμα εξετάζονται προτάσεις για την εισαγωγή νέων ενοτήτων περιβαλλοντικών οικονομικών λογαριασμών, καθώς και τα μέτρα που λαμβάνονται για τη βελτίωση της ποιότητας των στοιχείων και των μεθόδων συλλογής στοιχείων, όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 10 του κανονισμού.

Οι πρωτοβουλίες που παρουσιάζονται στο παρόν τμήμα είναι το αποτέλεσμα δύο βασικών στρατηγικών. Η πρώτη είναι η στρατηγική εφαρμογής[17] για το SEEA CF, που αποτελεί το διεθνές στατιστικό πρότυπο το οποίο τηρούν οι ευρωπαϊκοί περιβαλλοντικοί οικονομικοί λογαριασμοί. Στο πλαίσιο αυτής της παγκόσμιας στρατηγικής εφαρμογής συστήνεται μια ευέλικτη και σπονδυλωτή προσέγγιση προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ποικίλες ανάγκες πολιτικής και τα διαφορετικά επίπεδα διαθεσιμότητας των στοιχείων.

Η δεύτερη είναι η ευρωπαϊκή στρατηγική για τους περιβαλλοντικούς λογαριασμούς για την περίοδο 2019 έως 2023[18]. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα περαιτέρω εργασιών που συμφωνήθηκε από την Επιτροπή (Eurostat) και τα κράτη μέλη και εγκρίθηκε στο πλαίσιο της επιτροπής του ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος. Η εν λόγω στρατηγική συντονίζει τις ευρωπαϊκές προσπάθειες και ανοίγει τον δρόμο για πιθανές νέες ενότητες. Οι στόχοι της στρατηγικής για την περίοδο 2019 έως 2023 είναι:

- να συνεχιστεί η βελτίωση της ποιότητας των υφιστάμενων ευρωπαϊκών περιβαλλοντικών λογαριασμών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις μακροχρόνιες χρονολογικές σειρές και την έγκαιρη υποβολή των στοιχείων·
- να βελτιωθεί η προβολή της συνάφειας και του περιεχομένου των ευρωπαϊκών περιβαλλοντικών λογαριασμών, καθώς και η προβολή των περιβαλλοντικών ενοτήτων ως ενιαίου συστήματος·

17 http://unstats.un.org/unsd/statcom/doc13/BG-SEEA-Implementation.pdf

18 https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1798247/6191525/European+Strategy+for+Environmental+Accounts/

- να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες των χρηστών με την παροχή περαιτέρω προεκτάσεων, εφαρμογών και δεικτών, περιλαμβανομένων των περιβαλλοντικών αποτυπωμάτων, με βάση τους υφιστάμενους ευρωπαϊκούς περιβαλλοντικούς λογαριασμούς·
- να αξιολογηθεί η ανάγκη προσαρμογής των ευρωπαϊκών περιβαλλοντικών λογαριασμών σε νέες προτεραιότητες και τομείς·
- να υποστηριχθούν οι αρμόδιοι για την παραγωγή των λογαριασμών στα κράτη μέλη με την παροχή χρηματοδοτικών πόρων, κατάρτισης, εγχειριδίων και εργαλείων κατάρτισης λογαριασμών·
- να συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη των παγκόσμιων προτύπων του συστήματος των ολοκληρωμένων περιβαλλοντικών οικονομικών λογαριασμών (ΣΠΟΛ) του ΟΗΕ και σε παγκόσμιες πρωτοβουλίες όπως η παρακολούθηση των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης.

Η ευρωπαϊκή στρατηγική για τους περιβαλλοντικούς λογαριασμούς δεν αποτρέπει τα κράτη μέλη από την ανάπτυξη και άλλων ροών εργασιών, με βάση τις εθνικές περιστάσεις, τις ανάγκες πολιτικής και τους πόρους που διαθέτουν.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΝΕΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Το άρθρο 10 του κανονισμού ορίζει ότι η παρούσα έκθεση εφαρμογής, εφόσον ενδείκνυται και λαμβανομένων υπόψη των πορισμάτων των πιλοτικών ερευνών, πρέπει να συνοδεύεται από προτάσεις για νέες ενότητες σε συγκεκριμένους τομείς[19].

Εξακολουθούν να αναπτύσσονται διάφοροι νέοι λογαριασμοί, περιλαμβανομένων των λογαριασμών που αναφέρονται στο άρθρο 10 του κανονισμού, ενώ παράλληλα συνεχίζεται η χρήση του προγράμματος πιλοτικών ερευνών που θεσπίστηκε δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 2 του κανονισμού. Κατά την περίοδο 2016-2018, τα κράτη μέλη διεξήγαγαν πιλοτικές έρευνες σχετικά με λογαριασμούς υπηρεσιών οικοσυστήματος, περιβαλλοντικές επιδοτήσεις και παρόμοιες μεταβιβάσεις, λογαριασμούς υδάτων, καθώς και λογαριασμούς δαπανών διαχείρισης φυσικών πόρων.

Πέραν αυτών των πιλοτικών ερευνών, πραγματοποιήθηκαν περαιτέρω εργασίες ανάπτυξης, όπως περιγράφεται κατωτέρω.

- Όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιδοτήσεις και παρόμοιες μεταβιβάσεις, η Eurostat πραγματοποιεί από το 2015 συλλογή στοιχείων σε εθελοντική βάση. Μέχρι στιγμής έχουν συμμετάσχει 13 κράτη μέλη, ωστόσο δεν έχει ακόμη επιτευχθεί η συμμετοχή μιας κρίσιμης μάζας κρατών μελών. Πιο πρόσφατα, στο πλαίσιο των δεικτών για τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, ξεκίνησαν εργασίες σχετικά με τις επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων. Οι περιβαλλοντικές επιδοτήσεις είναι ένας τομέας πιο απαιτητικός σε σύγκριση με τους περιβαλλοντικούς φόρους, διότι είναι πιο περίπλοκη η καταγραφή τους στις στατιστικές των δημόσιων οικονομικών.
- Όσον αφορά τους λογαριασμούς υπηρεσιών οικοσυστήματος, σημειώθηκε ουσιαστική πρόοδος που οφείλεται στο έργο INCA[20] (η φάση 1 ολοκληρώθηκε και η

[19] Τρεις από τους νέους τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 10 εντάχθηκαν εντέλει ως παραρτήματα IV έως VI του κανονισμού, και ως εκ τούτου δεν είναι πλέον υποψήφιοι μελλοντικοί τομείς.

[20] Ολοκληρωμένο σύστημα λογιστικής υπηρεσιών φυσικού κεφαλαίου και υπηρεσιών οικοσυστήματος, βλ. περιγραφή του έργου (http://ec.europa.eu/environment/nature/capital_accounting/pdf/KIP-INCA-

φάση 2 βρίσκεται σε εξέλιξη), το οποίο αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2020. Τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να συμμετάσχουν σε αυτό το στάδιο αλλά ενημερώνονται και θα έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν εφόσον το έργο στεφθεί με επιτυχία. Πέραν του INCA, η Επιτροπή (Eurostat) συνέβαλε τον Δεκέμβριο του 2017 στη δημοσίευση των τεχνικών συστάσεων για την υποστήριξη της πειραματικής λογιστικής οικοσυστήματος του ΣΠΟΛ[21] και στην αναθεώρηση της πειραματικής λογιστικής οικοσυστήματος του ΣΠΟΛ που αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το 2020[22].

- Όσον αφορά τους λογαριασμούς υδάτων, η Επιτροπή (Eurostat) πραγματοποίησε εννοιολογική εργασία για τους λογαριασμούς φυσικής ροής υδάτων, η οποία καταγράφηκε σε ένα σχέδιο εγχειριδίου. Δεν έχει ξεκινήσει συλλογή στοιχείων. Για την παραγωγή των λογαριασμών υδάτων, η Επιτροπή (Eurostat) παρακολουθεί τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος.
- Όσον αφορά τους λογαριασμούς δασών, η Επιτροπή (Eurostat) έχει εξορθολογήσει και απλουστεύσει μια διαδικασία συλλογής στοιχείων σε εθελοντική βάση. Σε ορισμένα από τα συμμετέχοντα κράτη μέλη η εμπειρία κατέδειξε ότι οι προηγούμενες πιλοτικές έρευνες δεν ανταποκρίθηκαν στις προσδοκίες των χρηστών, με αποτέλεσμα την παύση των εργασιών σε εθνικό επίπεδο. Αντιθέτως, σε αλλά κράτη μέλη η ζήτηση είναι υψηλή.

Τα κράτη μέλη θα στήριζαν την ανάπτυξη νέων ενοτήτων αλλά με βραδύτερο ρυθμό, καθώς εκφράζουν ανησυχίες σχετικά με τους πόρους που απαιτούνται για την τακτική παραγωγή. Οι ενότητες όπου καταγράφονται τα μεγαλύτερα οφέλη με το χαμηλότερο κόστος είναι εκείνες που έχουν ήδη συμπεριληφθεί στον κανονισμό. Οι υπόλοιπες πιθανές νέες ενότητες θεωρείται ότι παρουσιάζουν αναλογικά λιγότερα οφέλη και είναι πιο δαπανηρές.

Οι προτεραιότητες όσον αφορά τη συνάφεια ενδέχεται να μεταβληθούν στο μέλλον. Συντελείται σημαντική τεχνική πρόοδος, π.χ. μαζικά δεδομένα, δορυφορικές εικόνες (Copernicus), κ.λπ. Η ζήτηση για πληροφορίες με σκοπό τη χάραξη πολιτικής αυξάνεται σε τομείς όπως εκείνοι που σχετίζονται με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, την κυκλική οικονομία, το φυσικό κεφάλαιο, κ.λπ. Η ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη[23] δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα, περιλαμβανομένης της κλιματικής αλλαγής, ως ενός από τους στρατηγικούς στόχους της μαζί με την παραγωγικότητα, τη δικαιοσύνη και τη μακροοικονομική σταθερότητα[24]. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ: ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Η βελτίωση της ποιότητας των λογαριασμών θα παραμείνει στο επίκεντρο τα επόμενα έτη. Η βελτίωση της ποιότητας βρίσκεται επίσης στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τους περιβαλλοντικούς λογαριασμούς. Επιπλέον, οι βελτιώσεις της ποιότητας ενισχύουν τη συνάφεια και

ScopingPaper.pdf) και τελική έκθεση για τη φάση 1 (http://ec.europa.eu/environment/nature/capital_accounting/pdf/KIP_INCA_final_report_phase-1.pdf).

21 https://seea.un.org/sites/seea.un.org/files/technical_recommendations_in_support_of_the_seea_eea_final_white_cover.pdf

22 https://seea.un.org/content/seea-experimental-ecosystem-accounting-revision

23 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52019DC0650&from=EN

24 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0650&from=EN

καθιστούν δυνατή την αύξηση της αποδοτικότητας, οδηγώντας τελικά σε μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης. Κατωτέρω παρουσιάζονται οι τρέχουσες και επικείμενες δραστηριότητες.

(a) **Παροχή επιχορηγήσεων για πιλοτικές έρευνες και για βελτιώσεις της ποιότητας.** Το άρθρο 4 του κανονισμού ζητεί από την Επιτροπή να καταρτίσει πρόγραμμα για πιλοτικές έρευνες που θα πραγματοποιούνται από τα κράτη μέλη σε εθελοντική βάση. Ο σκοπός των ερευνών είναι: i) να αναπτυχθούν μέθοδοι υποβολής εκθέσεων και να βελτιωθεί η ποιότητα των στοιχείων· ii) να δημιουργηθούν μακροχρόνιες χρονολογικές σειρές· iii) να αναπτυχθούν οι μέθοδοι που θα χρησιμοποιηθούν για την επεξεργασία των δεδομένων και iv) να ελεγχθεί η σκοπιμότητα εισαγωγής νέων ενοτήτων περιβαλλοντικών οικονομικών λογαριασμών. Η Επιτροπή (Eurostat) συγχρηματοδοτεί πιλοτικές έρευνες κάθε χρόνο (καλύπτοντας πλέον έως το 90 % των δαπανών) και δημοσιεύει τα αποτελέσματα στον δημόσιο ιστότοπο του κέντρου επικοινωνίας και ενημέρωσης για τις διοικήσεις, τις επιχειρήσεις και τους πολίτες (CIRCABC)[25]. Τα εν λόγω πορίσματα λαμβάνονται υπόψη κατά τον προγραμματισμό ποιοτικών βελτιώσεων και την εισαγωγή νέων ενοτήτων περιβαλλοντικών οικονομικών λογαριασμών.

(b) **Παραγωγή πρώιμων εκτιμήσεων για τη μείωση των καθυστερήσεων στη διαθεσιμότητα των στοιχείων.** Οι περιβαλλοντικοί λογαριασμοί λογίζονταν αρχικά ως πολύ λεπτομερή, δομικά στοιχεία, τα οποία καθίστανται διαθέσιμα με μεγάλες καθυστερήσεις. Η Επιτροπή (Eurostat) και τα κράτη μέλη αξιολογούν το κατά πόσον οι περιβαλλοντικοί λογαριασμοί θα μπορούσαν να καταρτίζονται και να υποβάλλονται νωρίτερα και εξετάζουν τρόπους για την παραγωγή πρώιμων εκτιμήσεων για ορισμένους από τους βασικούς δείκτες. Οι εν λόγω πρώιμες εκτιμήσεις ενδέχεται να έχουν μεγαλύτερο περιθώριο σφάλματος και να είναι λιγότερο λεπτομερείς απ' ό,τι τα στοιχεία που απαιτούνται από τον κανονισμό, αλλά φαίνεται ότι προσφέρουν πολύτιμη και έγκαιρη πληροφόρηση για τους χρήστες. Οι πρώιμες εκτιμήσεις καθιστούν δυνατή την παραγωγή στατιστικών αρκετούς μήνες νωρίτερα, χωρίς αύξηση της επιβάρυνσης για τα κράτη μέλη. Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την παραγωγή περισσότερων και καλύτερων πρώιμων εκτιμήσεων. Ως αποτέλεσμα, η Επιτροπή (Eurostat) παράγει και δημοσιεύει πλέον πρώιμες εκτιμήσεις για τους λογαριασμούς ροής υλικών στο σύνολο της οικονομίας (παράρτημα III του κανονισμού) 6 μήνες μετά το πέρας του έτους αναφοράς, ήτοι 18 μήνες νωρίτερα από την προθεσμία που προβλέπει ο κανονισμός. Ομοίως, η Επιτροπή (Eurostat) καταρτίζει εκτιμήσεις για τους λογαριασμούς εκπομπών αερίων ρύπων (παράρτημα I) 12 μήνες μετά το πέρας της περιόδου αναφοράς, ήτοι ένα έτος πριν από την προθεσμία που προβλέπει ο κανονισμός. Επίσης, βρίσκονται σε εξέλιξη εργασίες για τον εξορθολογισμό των στοιχείων που συλλέγονται για τους περιβαλλοντικούς φόρους (παράρτημα II) με βάση τα στοιχεία για τους εθνικούς φορολογικούς καταλόγους που καταρτίζονται στο πλαίσιο του προγράμματος διαβίβασης εθνικών λογαριασμών ΕΣΛ2010[26]. Η

[25] https://circabc.europa.eu/ui/group/b01d2930-990e-44fb-9121-a9a6b00a1283/library/bfd9a826-38e7-4a02-b7d6-89064f903e51?p=1&n=10&sort=modified_DESC

[26] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32013R0549

Επιτροπή (Eurostat) εξετάζει την σκοπιμότητα και την ποιότητα των πρώιμων εκτιμήσεων και για τις υπόλοιπες ενότητες.

(c) **Δημοσίευση εγχειριδίων και παροχή μεθοδολογικής καθοδήγησης.** Αυτό το υλικό αναφοράς καθιστά δυνατή την παραγωγή στατιστικών και βοηθά τους στατιστικολόγους τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ. Από την τελευταία έκθεση εφαρμογής το 2016, η Επιτροπή (Eurostat) έχει δημοσιεύσει τα ακόλουθα εγχειρίδια και κατευθυντήριες γραμμές: i) το εγχειρίδιο για τον τομέα περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών[27] (2016)· ii) τον πρακτικό οδηγό για τον τομέα περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών[28] (2016)· iii) το εγχειρίδιο για τους λογαριασμούς δαπανών περιβαλλοντικής προστασίας[29] (2017)· και iv) το εγχειρίδιο για τους λογαριασμούς ροής υλικών στο σύνολο της οικονομίας[30] (2018).

(d) **Καθορισμός προτύπων για τις διαβιβάσεις στοιχείων και τις εκθέσεις ποιότητας.** Προκειμένου να βελτιωθεί η αποδοτικότητα και η αξιοπιστία, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή (Eurostat) συμφώνησαν στον καθορισμό προτύπων για τη διαβίβαση στοιχείων. Τα εν λόγω πρότυπα ευθυγραμμίζονται με τη σειρά τους με τα πρότυπα του ΟΗΕ, του ΟΟΣΑ και της Επιτροπής (Eurostat), διευκολύνοντας τη δημιουργία παγκόσμιων βάσεων δεδομένων περιβαλλοντικών πληροφοριών. Επιπλέον, εκθέσεις ποιότητας που βασίζονται στα προγράμματα Microsoft Word και Excel σταδιακά σταματούν δίνοντας τη θέση τους σε εκθέσεις ανεξάρτητες από τη χρήση αποκλειστικού λογισμικού.

(e) **Διατήρηση ταξινομήσεων.** Η Επιτροπή (Eurostat) και τα κράτη μέλη διατηρούν και βελτιώνουν τις δύο ταξινομήσεις που χρησιμοποιούνται στα παραρτήματα IV και V: την ταξινόμηση των δραστηριοτήτων περιβαλλοντικής προστασίας και την ταξινόμηση των δραστηριοτήτων διαχείρισης πόρων. Οι εν λόγω ταξινομήσεις χρησιμοποιούνται και εκτός Ευρώπης.

(f) **Παροχή εργαλείων κατάρτισης λογαριασμών.** Η Επιτροπή (Eurostat) δημιουργεί εργαλεία για την κατάρτιση λογαριασμών, τα οποία θέτει στη διάθεση των κρατών μελών και άλλων χωρών. Για παράδειγμα, παρέχει ένα εργαλείο πληροφορικής, που ονομάζεται PEFA-Builder, το οποίο καταρτίζει τους λογαριασμούς φυσικής ροής ενέργειας (παράρτημα VI του κανονισμού) με βάση τις στατιστικές ενέργειας. Η Επιτροπή (Eurostat) διατηρεί επίσης επικαιροποιημένους καταλόγους (ταξινομήσεις) των προϊόντων και των δραστηριοτήτων που απαιτούνται για την κατάρτιση των λογαριασμών. Η Επιτροπή (Eurostat) παρέχει εργαλεία για τον υπολογισμό του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, με τα οποία υπολογίζεται ο συνολικός αντίκτυπος που έχουν στο περιβάλλον οι οικονομικοί παράγοντες (επιχειρήσεις, νοικοκυριά, δημόσιοι φορείς) όταν χρησιμοποιούν φυσικούς πόρους. Το αποτύπωμα προκύπτει από τον συνδυασμό περιβαλλοντικών οικονομικών λογαριασμών με άλλες στατιστικές, όπως οι πίνακες εισροών-εκροών.

(g) **Διευκόλυνση της διεξαγωγής σεμιναρίων κατάρτισης** στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος στατιστικής κατάρτισης. Η Επιτροπή διοργανώνει

27 https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-16-008

28 https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-16-011

29 https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-17-004

30 https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-18-006

περίπου πέντε σεμινάρια ανά έτος σχετικά με τους περιβαλλοντικούς οικονομικούς λογαριασμούς. Το υλικό που έχει χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενα σεμινάρια δημοσιεύεται στον ιστότοπο CIRCABC[31].

(h) **Προώθηση της ανταλλαγής εμπειρογνωσίας μεταξύ των χωρών.** Η Επιτροπή (Eurostat) οργανώνει δύο ομάδες εργασίας[32] οι οποίες πραγματοποιούν ετήσιες συναντήσεις για ανταλλαγή εμπειριών, για τον εντοπισμό βέλτιστων πρακτικών και για τον συντονισμό των βελτιώσεων. Υπάρχουν επίσης ειδικές ομάδες που μελετούν εξειδικευμένα μεθοδολογικά ζητήματα και διατυπώνουν συστάσεις. Η Επιτροπή (Eurostat) συμμετέχει στις διεθνείς πρωτοβουλίες που οργανώνονται από τον ΟΟΣΑ, την Οικονομική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη και τον ΟΗΕ.

(5) ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συνεχίζουν να βελτιώνουν τους ευρωπαϊκούς περιβαλλοντικούς λογαριασμούς κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 691/2011, ιδίως:

- ενισχύοντας την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των στοιχείων·
- ενισχύοντας την προβολή των λογαριασμών·
- αναπτύσσοντας περισσότερους δείκτες για την κάλυψη των αναγκών των χρηστών· και
- αξιολογώντας την ανάγκη προσαρμογής των ευρωπαϊκών περιβαλλοντικών λογαριασμών σε νέες προτεραιότητες και τομείς.

31 https://circabc.europa.eu/w/browse/6ade1ca8-6a06-44bd-bff0-498217d0ec05

32 Ομάδα εργασίας για τους περιβαλλοντικούς λογαριασμούς και ομάδα εργασίας για τις νομισματικές περιβαλλοντικές στατιστικές και λογαριασμούς